

מדיניות ועדת האתיקה המחוזית	מדיניות מס' 2.004
תאריך פרסום: 3.10.2019	התבטאויות בלתי ראויות מצד עורכי דין

מדיניות הוועדה בעניין התבטאויות בלתי ראויות מצד עורכי דין

א. כללי

1. לשונם, שפתם והתבטאויותיהם של עורכי הדין מکتביים, בין היתר, את מידת האמון שרוחש הציבור הרחב למקצוע עריכת הדין. המקצוע המשפטי, שכוחו בפיו ובעטו וההתנצחות מצויה בו תדיר, כולל התמודדות מילולית העלולה להגיע לכלל התלהמות, בייחוד בעל-פה אך גם בכתב. הדרישה ללשון מאופקת אינה באה למנוע מעורך הדין להעלות טענות לגיטימיות שיש לו, אך עליו לעשות זאת באופן ההולם את מקצוע עריכת הדין.
2. לפיכך נקבעו בחוק לשכת עורכי הדין, התשכ"א-1961 ובכללי לשכת עורכי הדין (אתיקה מקצועית), התשמ"ו-1986 נורמות וכללים הבאים לתחום את הגבולות. הגבולות אלו על חופש הביטוי ביחס לעורכי הדין חלות גם על התבטאויות שמחוץ לעיסוק המקצועי, וככל שמדובר בביטויים שבליבת העיסוק המשפטי - יחולו ביתר שאת ולהפך.
3. נוכח התרחבות השימוש ברשתות החברתיות ובכלים האלקטרוניים מצאה לנכון הוועדה להבהיר את הקווים המנחים למדיניותה בכל הנוגע להתבטאויות בלתי ראויות מצד עורכי דין.

ב. שיקול דעת הוועדה בהעמדה לדין

4. מסמך מדיניות זה מבקש להבחין לעניין התבטאויות בין שלושה מעגלים שבהם נאכפת האתיקה המקצועית בכלל, והחובה להתבטא בדרכי ארץ בפרט:
במעגל הראשון - הפעילות בליבת המקצוע, קרי: הופעות בבתי משפט, כתבי בי-דין, התכתבויות בין עורכי דין, יחס ללקוחות וכן הלאה.
- במעגל השני** - הפעילות של עורך הדין כעורך דין אך לא כמייצג לקוח. כך, עורך הדין הנותן הרצאה פומבית נהנה ממידה גבוהה יותר של חופש ביטוי לעומת טיעון בבית המשפט.
- במעגל השלישי** - פעילותו של עורך הדין כאזרח מן השורה בביטוי פוליטי ואזרחי, בהשתתפות בהפגנה ואף בהבעת ביקורת פוליטית או משפטית. במעגל זה נהנה עורך הדין ממידה גבוהה מאוד של חופש ביטוי וזאת נוכח זכויות יסוד חוקתיות
5. בצד אכיפתה של התבטאות יש משקל גם לנכונות עורך הדין להכיר בטעות ולהתנצל וללהט הוויכוח וההקשר בו באה לעולם ההתבטאות האמורה. התנצלות ספונטנית ומיידית כמעט תמיד תמנע בירור משמעותי, ולעתים תביא לכך גם התנצלות מאוחרת ואף התנצלות שיוזמת הוועדה עצמה.

6. ואף-על-פי-כן, "יש התבטאויות ויש סגנון, שהם לעולם פסולים ואינם יכולים להלום התנהגות של עורך דין במצב כלשהו" (מתוך על"ע 5/85 שמש נ' הועד המחוזי בת"א, פ"ד מ(2) 721). כך, למשל, הטחת האשמות בלתי מבוססות בשחיתות ובפלילים כלפי חבר למקצוע או שופט, כינויי גנאי גסים בליבת המקצוע וכן הלאה - אינם מתאימים ואינם נמחלים בעצם מתן התנצלות. גינויים החד-משמעי של אלה בדרך של העמדה לדין משמעי מחויב המציאות.

7. להלן יפורטו שיקולים שונים שבחינתם עשויה לסייע בהחלטה בדבר העמדה לדין בעבירה זו:

א. **תוכן האמירה** - במסגרת שיקול זה יש להתחשב במספר פרמטרים:

(1) הנסיבות בהן נאמרה;

(2) הלך הרוח של האומר;

(3) היסוד הנפשי של האומר;

(4) הרקע לאמירה;

(5) הגורם כלפיו נאמרו הדברים;

(6) תוצאת האמירה;

(7) עבירות נוספות.

ב. **חומרת האמירה** - אם האמירה נמצאת במדרג גבוה של קשת הביטויים הפוגעים.

ג. **הישנות האמירה** - יש להבחין בין אמירה בודדת לבין רצף של אמירות מעליבות.

ד. **מטרת האמירה המעליבה** - אם מטרת ההתבטאות היא ביקורת לגיטימית או שכל מטרתה לפגוע, כגון: גידופים.

ה. **אמיתות האמירה לכאורה** - ככל שמדובר בשאלה עובדתית שיש לה רלוונטיות לתפקודו של עובד הציבור, תהווה אמיתות האמירה לכאורה נסיבה לקולה, על משקל הגנת "אמת דיברתי" לפי סעיף 14 לחוק איסור לשון הרע, התשכ"ה-1965. יחד עם זאת, טענה זו אינה מהווה הגנה מפני אחריות פלילית או משמעטית.

ג. תחולה

8. פרסום מדיניות זו נועד להבהיר את הקווים המנחים למדיניות הוועדה בכל הנוגע להתבטאויות בלתי ראויות מצד עורכי דין, אך אין בו כדי לחדש או לשנות מהמצב המשפטי הקיים ערב פרסומו, ותחולתו הנה כלפי כל הליך בירור משמעי תלוי ועומד.

שמעון כץ, עו"ד

יושב ראש ועדת האתיקה